# Transplantaties

Thursday 09 November 2006

UMCG en (long)transplantatiesHet UMCG is een van de weinige ziekenhuizen in de wereld en het enige ziekenhuis in Nederland, dat alle vormen van orgaantransplantaties verricht. Niet alleen nier-, long-, lever-, pancreas- en dunnedarmtransplantaties, maar ook gecombineerde transplantaties zoals hart/longtransplantaties, long/levertransplantaties en nier/pancreastransplantaties worden door het UMCG uitgevoerd. In nauwe samenwerking met het Universitair Medisch Centrum Utrecht verricht het UMCG ook harttransplanties. Patiënten kunnen ook in het UMCG terecht voor transplantaties van huid, hartkleppen, hoornvlies en bot. Patiënten waarbij het beenmerg onvoldoende bloedcellen aanmaakt of die een kwaadaardige bloedziekte hebben als leukemie of lymfklierkanker, biedt het ziekenhuis stamceltransplantaties. Er zijn autologe transplantaties mogelijk waarbij de patiënt eigen stamcellen krijgt, en het is mogelijk om stamcellen van een ander te ontvangen. Bijvoorbeeld van een broer of zus. Dit is een allogene stamceltransplantatie. Per jaar verricht het UMCG ongeveer veertig autologe en twintig allogene stamceltransplantaties.Grootste transplantatiecentrum van NederlandHet UMCG is een pionier op het gebied van transplantatiegeneeskunde. Een aantal orgaantransplantaties verrichtte het UMCG als eerste in Nederland. Zo voerde het ziekenhuis in 1979 de eerste levertransplantatie uit bij een volwassene en in 1982 bij een kind. Het UMCG had ook de primeur bij de hartlongtransplantaties: het medisch centrum verichtte op Eerste Kerstdag 1996 de eerste gecombineerde transplantatie van hart en longen. In december 2001 verrichtte het UMCG de eerste dunnedarmtransplantatie en in november 2003 vond de eerste transplantatie van de Eilandjes van Langerhans plaats. Deze laatste transplantatie was overigens een experimentele behandeling die nog geen deel uitmaakt van het vaste aanbod van behandelingen. In 2005 voerde het UMCG de eerste non-heart-beating longtransplantatie uit.Orgaantransplantaties behoren tot de zogenaamde topklinische verrichtingen. Er is zeer specialistische deskundigheid, geavanceerde apparatuur en veel geld voor nodig. Niet ieder ziekenhuis mag ze daarom zomaar uitvoeren. Ze vallen onder de Wet Bijzondere Medische Verrichtingen waar het ministerie van VWS vergunningen voor moet verstrekken. Het UMCG is het ziekenhuis met de meeste vergunningen op dit gebied. Het is daarmee het grootste transplantatiecentrum in Nederland.

Organisatie rond transplantatiesOm als transplantatiecentrum goed te functioneren, heeft het UMCG een aantal maatregelen getroffen. Zo is er een donatiefunctionaris aangesteld, zijn er transplantatiecoördinatoren en verpleegkundig transplantatieconsulenten in dienst getreden en samenwerkingsverbanden aangegaan met andere ziekenhuizen en organisaties. Ook heeft het UMCG een operatieteam samengesteld dat gespecialiseerd is in het uitnemen van donororganen.DonatiefunctionarisZonder donororganen zijn er geen orgaantransplantaties mogelijk. Omdat het aantal donaties de laatste jaren terugliep, heeft het UMCG een donatiefunctionaris aangesteld. Deze functionaris zorgt ervoor dat het aantal orgaandonaties toeneemt. De functionaris geeft onder meer voorlichting aan artsen en verpleegkundigen en biedt ondersteuning bij het uitvoeren van de donatieprocedures.Samenwerking met EurotransplantAls er een donororgaan beschikbaar komt, moet zo snel mogelijk worden onderzocht voor welke patiënt dat orgaan het meest geschikt is. Om vraag en aanbod van donororganen zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen, werkt het UMCG verplicht samen met Eurotransplant. Dit is een samenwerkingsverband tussen ziekenhuizen in Nederland, België, Luxemburg, Duitsland, Slovenië en Oostenrijk die de internationale uitwisseling van donororganen coördineert.Interne samenwerkingEen transplantatie vergt organisatorisch veel inspanning. Bij een longtransplantatie zijn bijvoorbeeld maar liefst zeventig zorgverleners betrokken. Er zijn natuurlijk chirurgen nodig voor het uitvoeren van de operatie, maar minstens zo belangrijk zijn de specialisten en verpleegkundigen die de patiënt voor en na de operatie begeleiden. Omdat bij een transplantatie de kans op afstoting bestaat, spelen internisten bijvoorbeeld ook een grote rol. Om de transplantatie succesvol te laten verlopen, is het belangrijk dat al deze mensen met elkaar samenwerken en hun zorg op elkaar afstemmen. Het UMCG heeft verpleegkundig transplantatieconsulenten aangesteld die de zorg in goede banen leiden. Vanaf het vooronderzoek tot jaren na de transplantatie begeleiden zij patiënten die een transplantatie (hebben) ondergaan.Samenwerking met andere ziekenhuizenOok samenwerking met andere ziekenhuizen is van belang voor het slagen van transplantaties. Bij de harttransplantaties werkt het UMCG bijvoorbeeld nauw samen met het universitair medisch centrum in Utrecht. Het UMC Utrecht heeft de vergunning voor harttransplantaties en coördineert de transplantaties. Voor de voor- en nazorg kan de patiënt in het UMCG terecht en voor de daadwerkelijke transplantatie gaat de patiënt naar Utrecht. Chirurgen van het UMCG of het UMC Utrecht voeren daar de operatie uit waarbij het hart wordt getransplanteerd.

Het UMCG heeft een operatieteam dat gespecialiseerd is in het uitnemen van donororganen. Is er in een ziekenhuis in de regio een donor beschikbaar, dan komt het gespecialiseerde operatieteam naar dat ziekenhuis om de organen uit te nemen. Daarnaast onderhoudt het UMCG nauwe contacten met ziekenhuizen dichtbij de woonplaats van de transplantatiepatiënt. De patiënt kan dan daar worden behandeld zolang hij op de wachtlijst staat voor een transplantatie of daar verder worden verpleegd na de transplantatie.